

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN SUCEAVA
EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT – noiembrie 2025
ISTORIE

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A., După moartea lui Traian a fost făcut împărat Aelius Hadrianus. [...] el a rechemat armatele din Asiria [...]. A încercat să facă același lucru și în Dacia, dar l-au oprit de la aceasta prietenii săi, ca nu cumva să fie dați pe mâna barbarilor o mulțime de cetățeni romani; deoarece Traian, după cucerirea Daciei, adusese o mulțime foarte mare de oameni din toate colțurile lumii romane pentru popularea orașelor și cultivarea ogoarelor: căci Dacia fusese secătuită de bărbați în urma lungului război al lui Decebal. [...] Dacia, pe care Traian o alipise imperiului dincolo de Dunăre, a fost pierdută. Grecia, Macedonia, Pontul, Asia au fost devastate de goți. Pannonia a fost pustiită de către sarmați și cvazi. [...] După acesta a luat puterea imperială Aurelian, de loc din Dacia Ripensis; [...] acesta a învins cu multă vitejie pe goți. Datorită diferitelor sale războaie norocoase, el a restabilit puterea romană în vechile ei hotare”. (Eutropius, *Scurtă istorie de la întemeierea Romei*, sec. al IV-lea)

B., Teza autohtoniei românilor se bazează pe continuitatea neîntreruptă a populației, de la geto-daci la daco-romani. În afara triburilor geto-dace care s-au supus romanilor, deci n-au fost exterminate, toponimia, hidronimia (...) Daciei romane, faptul că din provincie s-au recrutat numeroase trupe auxiliare și, îndeosebi, descoperirile arheologice dovedesc prezența neîntreruptă a autohtonilor atât în Dacia, cât și în Moesia. După anul 602, în urma micșorării numărului slavilor din nordul Dunării, raportul de forțe s-a schimbat în favoarea autohtonilor, dispunând de o organizare social-politică mai adecvată împrejurărilor istorice. În cursul conviețuirii cu slavii, daco-romanii au reușit să-i asimileze și să dea naștere românilor.” (Al.Graur, Gh.Ștefan, *Dicționar de istorie veche a României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un împărat roman precizat în sursa A.	2 puncte
2. Precizați secolul la care se referă sursa B.	2 puncte
3. Menționați câte un spațiu istoric precizat în sursa A, respectiv în sursa B.	6 puncte
4. Scrieți litera corespunzătoare sursei care susține rolul slavilor în etnogeneza românească.	3 puncte
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (<i>cauză</i> , respectiv <i>efect</i>).	7 puncte
6. Prezentați două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor.	6 puncte
7. Menționați o caracteristică a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea.	4 puncte

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„Principalele consecințe ale retragerii aureliene n-au fost de ordin militar, căci n-a urmat o ocupație străină a teritoriilor părăsite de armatele romane, nu s-a cedat provincia unor grupuri barbare, ci de ordin demografic, politic și social-economic. [...] Demografic, retragerea aureliană a avut urmări însemnate, deoarece, pe lângă armată (implicit familiile militarilor) au plecat numeroși civili, legați prin interese de armata romană, ori care preferau să trăiască în Imperiul Roman, în noua „Dacie” sud-dunăreană întemeiată de Aurelian. Părăsirea Daciei traiane de o parte a populației s-a produs în baza liberei inițiative a celor ce plecau; hotărârea nu aparținea statului roman fiindcă nici în momentele de cumpănă de la începuturile domniei lui Hadrian, când împăratul se gândea să părăsească provincia, nu s-a pus problema retragerii cetățenilor romani, ci s-a subliniat pericolul pe care-l vor avea de înfruntat romanii rămași pradă barbarilor. Scăderea populației, deși fenomen general în fosta provincie, nu s-a produs pretutindeni cu aceeași intensitate, ci în funcție de diverse situații – de la o scădere dramatică în marile centre militare, până la una abia perceptibilă (ori deloc) în zone rurale retrase.

Actul retragerii aureliene nu înseamnă însă momentul final al romanismului. [...] După retragerea aureliană (271) se perpetuează o *romanitate fără imperiu* prin populația daco-romană latinofonă, deprinsă cu civilizația provincială romană, de expresie mult mai modestă de acum înainte. Dominante sunt restrângerea activității economice, revenirea la economia naturală, ruralizarea. Se alterează treptat calitatea vieții, obiceiurile, legile. [...] Asistăm acum la o risipire și distrugere a bogățiilor, a ceea ce se acumulase de generațiile anterioare. Dispar adevăratele fortificații, dispar termele și templele. Reapare probabil foametea.”
(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați din sursa dată, împăratul roman care a intenționat să părăsească provincia nord-dunăreană. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la caracteristicile *romanității fără imperiu*. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la urmările demografice ale retragerii aureliene din Dacia, susținându-l cu două informații selectate din sursă **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia originea romană a românilor a fost politizată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte.**

SUBIECTUL al III-lea**(30 puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre *evoluția politică a spațiului românesc în Evul Mediu și la începuturile modernității*, având în vedere:

- menționarea a câte două autonomii locale atestate în spațiul românesc intracarpatic, respectiv în spațiul românesc extracarpatic, în secolele al IX-lea – al XIII-lea;
- precizarea statului medieval din spațiul românesc sud-carpatic și prezentarea unei acțiuni desfășurate pentru constituirea acestuia în secolul al XIV-lea;
- precizarea a două fapte istorice desfășurate pentru constituirea sau consolidarea statului românesc din Estul Carpaților, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția unei instituții centrale din spațiul românesc la începutul secolului al XVIII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea eseului, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și încadrarea eseului în **limita de spațiu** precizată.

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN SUCEAVA
EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT – noiembrie 2025
ISTORIE. Barem de Evaluare și Notare

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

-
- 1. 2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Traian, Hadrian/ Aelius Hadrianus, Aurelian*. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).
 - 2. 2 puncte** pentru răspunsul, **secolul al VII-lea**. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).
 - 3. câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns corect care corespunde sursei.
Exemple: Din sursa A: *Dacia, Grecia, Macedonia, Pontul, Asia, Pannonia, Dacia Ripensis*. Din sursa B: *Dacia, Moesia*. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).
(3px2=6p)
 - 4. 3 puncte** pentru scrierea literei B.
 - 5. 7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). Exemple: Cauză: *Dacia fusese secătuită de bărbați în urma lungului război al lui Decebal* și efect: *Traian, după cucerirea Daciei, adusese o mulțime foarte mare de oameni din toate colțurile lumii romane pentru popularea orașelor și cultivarea ogoarelor*; Cauză: *Datorită diferitelor sale războaie norocoase* și efect: *el a restabilit puterea romană în vechile ei hotare*. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect.**
 - 6. câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor (**1px2=2p**) Exemple: **latinitatea și continuitatea românilor sunt argumentate științific de către V. Pârvan/ N. Iorga/ Gh. I. Brătianu etc., este politizată în timpul regimului totalitar, abordarea acesteia a fost determinată de relațiile cu Uniunea Sovietică etc.**
-**câte 2 puncte** pentru prezentarea fiecărei caracteristici menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la caracteristică. (**2px2=4p**)
 - 7. 4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea Exemple: **menționează latinitatea poporului român, menționează latinitatea limbii române** etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

-
- 1. 2 puncte** pentru precizarea răspunsului *Hadrian*. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
 - 2. 2 puncte** pentru răspunsul *secolul al III-lea*. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
 - 3. câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns corect: *Dacia traiană, „Dacia” sud dunăreană, Imperiul Roman, statul roman, Dacia*. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
 - 4. câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la caracteristicile romanității fără imperiu. (**3px2=6p**)
Exemple După retragerea aureliană (271) se perpetuează o romanitate fără imperiu prin populația daco-romană latinofonă, deprinsă cu civilizația provincială romană; de expresie mult mai modestă de acum înainte. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. 4 puncte pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la urmările retragerii aureliene.

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat. (3px2=6p) **Exemple:** Din dorința de a trăi în continuare în Imperiul Roman, o parte a locuitorilor, alături de militari, a luat hotărârea din proprie inițiativă de a pleca din Dacia, după retragerea aureliană. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Demografic, retragerea aureliană a avut urmări însemnate, deoarece pe lângă armată (implicit familiile militarilor) au plecat numeroși civili, legați prin interese de armata romană, ori care preferau să trăiască în Imperiul Roman, în noua „Dacie” sud-dunăreană întemeiată de Aurelian. / Părăsirea Daciei traiane de o parte a populației s-a produs în baza liberei inițiative a celor ce plecau; hotărârea nu aparținea statului roman.*

SAU Retragera aureliană a avut ca urmare diminuarea demografică în mai multe așezări din Dacia, însă au fost localități în care populația nu și-a părăsit căminul. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Scăderea populației, deși fenomen general în fosta provincie, nu s-a produs pretutindeni cu aceeași intensitate, / în funcție de diverse situații – de la o scădere dramatică în marile centre militare, până la una abia perceptibilă (ori deloc) în zone rurale retrase etc.*

Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informația/informațiile.

6. 4 puncte pentru argumentarea afirmației date – prezentarea oricărui fapt istoric relevant (de exemplu: teoria lui Robert Roesler etc.) **prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.).**

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

-**Câte 2 puncte** pentru menționarea oricăror două autonomii locale atestate în spațiul românesc intracarpatic, respectiv în spațiul românesc extracarpatic, în secolele al IX-lea – al XIII-lea (**de exemplu: voievodatele conduse de Gelu, de Glad, de Ahtum, respectiv voievodatele conduse de Litovoi, de Seneslau, cnezatul lui Ioan etc.**) (2px4=8p)

-**1 puncte** pentru precizarea **statului medieval Țara Românească**

2 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate pentru constituirea acestuia în secolul al XIV-lea (de exemplu: Basarab aduce sub autoritatea sa autonomiile locale de la sud de Carpați, Basarab obține independența în urma bătăliei de la Posada 1330 etc.)

- **2 puncte** pentru prezentarea acțiunii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiune și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la acțiunea menționată

-**Câte 3 puncte** pentru menționarea a două fapte istorice desfășurate pentru constituirea sau consolidarea statului românesc din estul Carpaților, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea (de exemplu: **participarea voievodului Bogdan la acțiuni militare împotriva Ungariei, întemeierea Mitropoliei Moldovei cu sediul în Suceava, organizarea instituțiilor centrale etc.**) (3px2=6p)

-**1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la evoluția unei instituții centrale din spațiul românesc la începutul secolului al XVIII-lea (**de exemplu: Intervenția Imperiului Otoman are consecințe nefavorabile asupra evoluției domniei la începutul secolului al XVIII-lea., Instituția domniei cunoaște transformări radicale la începutul secolului al XVIII-lea. etc.**)

-**4 puncte** pentru **susținerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat

1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat

- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)

- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice

1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu.**